ᱛᱟᱢᱩ ᱚᱞᱪᱤᱞ ᱠᱷᱮᱞ

TAMU SAJIL KHEY

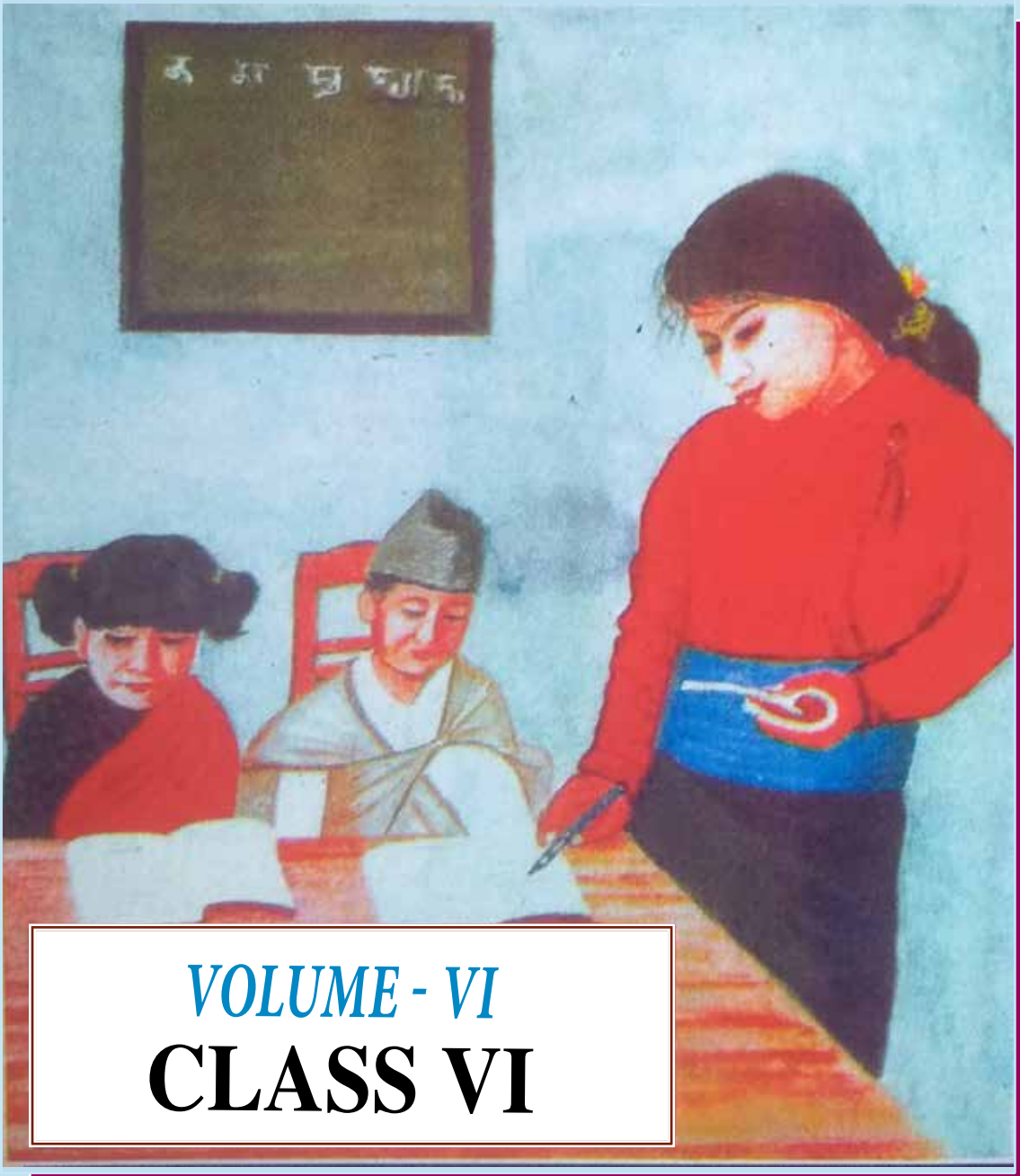

VOLUME - VI

CLASS VI

तमु सजिल खेँ

TAMU SAJIL KHEY

Volume - VI

Composed By:
RUP RAJ GURUNG

First Edition 2008

Published on behalf of the HRD Department, Government of Sikkim and Printed ByKwality Stores, National Highway, Gangtok (Sikkim).

भुमिका

वर्तमान राज्य सरकारको दिशा निदैशनमा विभिन्न भाषा–भाषीले समान अधिकार र अवसर पाएका छन् । यसको सदुपयोग गर्न सम्पूर्ण तमुको कर्तव्य बन्दछ । सन् १९९५ देखि सिक्किममा तमु भाषाले राज्य स्तरीय मान्यता पाएका छन् आज सबै सरकारी तौरमै पाठशालाहरमा अध्ययन–अध्यापनको अवसर पाइरहेका छन् ।

प्रस्तुत पूतक बर्तमान भाषा शिक्षक – शिक्षिका द्धारा कक्षा ६ का विद्यार्थी हरुको निम्ति तयार पारिएको हो 'यसमा प्राय अनुवाद रचनाहरु समावंश गरेता पनि विद्यार्थीहरुको निम्ति ज्ञानबर्द्धक, उद्धेश्यमुलक तथा उपयुक्त रचनाहरु नै पनए भएका छन् ।

सिक्किममा गुरुङ्ग (तम) भाषाको विकास कार्यमा यो पहिलो जमको हो र भविष्यामा पनि जाति, भाष, एवं संस्कृति संरक्षणको क्षेत्रमा यस्तै लोकहितार्थ कामहरु यहाँहरुबाट भैरहने छ साथै यहाँहरुको हात र कलम कहिल्यै नथाकुन् भनने कामना सहित प्रस्तुत पुस्तक विद्यार्थीहरु समक्ष पेश गरिन्छ ।

विनोद गुरुङ
सभापति
अखिल सिक्किम गुरुङ्ग (तमु) बौद्ध संघ

दिनाङ्कः ३१ जुलाई, २००५
गंगटोक, सिक्किम ।

आफ्नो भनाई

प्रस्तुत पुस्तक "तमु सजिल ल्हें" गुरुङ्ग सरल पाठ कक्षा ६ को निम्ति हो । सिक्किम सरकार को मानव संसाधन विकास विभाग अधिनस्य भाषा शाखा : अखिल सिक्किम गुरुङ्ग (तमु) बौद्ध संघको भाषा विकाश समितिको नियन्त्रणमा यहाँ पाठ्य पुस्तक निधारित गरिएको हो ।

विद्याथीहरुको सिक्ने क्षमतालाई ध्यानमा राखेर प्राय नेपाली पाठ्य पुस्तकमा छापीएको पाठबाट नै अनुबाद गरिएको छ ।

अन्तमा यस पाठ्य पुस्तक लेखन तथा अनुबाद कार्यमा प्रोतसाहन दिनुभएकोमा अखिल सिक्किम गुरुङ्ग तमु बौद्ध संघका सभापती श्रीमान विनोद गुरुङ्गज्ङु प्रती तमु भाषा प्रेमी अभिभावक एवं शिक्षक-शिक्षिकागणबाट सल्लाह आशा राख्दछौ ।

स-धन्यवाद

१. रुप राज गुरुङ्ग
२. तेज बहादुर गुरुङ्ग
३. दर्गा बीर गुरुङ्ग
४. पूर्ण बहादुर गुरुङ्ग
५. चन्द्र गुरुङ्ग

दिनाङ्क, : ६ मार्च, २००८
गान्तोक, पूर्व सिक्किम ।

རྣམ་གྲངས་ (Contents)

	རྣམ་གྲངས	**རྩེད་ཤུལ**
1	རིན་ཆེན་ཕྲེང་-ཁ་ཡིན་ཏེ (རིན་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི)	**1**
2	ཡེ་ཤེས་ཀྱི ཆེན་ཏེ (ཡིན་ལུགས་ཀྱི)	**4**
3	ཁྲི ཕྲག་རེ ཏོ ཁ་ཤིས་ཁ་ར (རིན་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི)	**8**
4	ཤར་གཡུ་ཐུ ཀུན་ཁྱོ ཁ་ཏོ་ཡ (ཡིན་ལུགས་ཀྱི)	**14**
5	ཐོག་ཡ་ཅོ་ཡ ཁ་ཅོ-ཅར (ཅར་ཐ. ཀྱི)	**18**
6	ཁ་ཤེ (ཡིན་ལུགས་ཀྱི)	**24**
7	ཆགས་ཕྲག ཡ་ཡ་ཅོ (ཡིན་ལུགས་ཀྱི)	**26**
8	ཡ ཅོ་ཡ/མཁན་ཕྲག (ཕྲ་མཐར)	**30**
9	མ་ཅོ ཀ ར་ཀོ ཐ (ཕྲ་མཐར)	**33**
10	ཏ་ཅ ཅ་ཁ (མཇ་ཕ ཀ་ཡ)	**37**

ཤེས་རབ - རྡ ཤེས་ཏ

རྡ ཁ་ཏོ་ཁ ལ་ཆགས་པ་ཡི ཏ་ཡ
ཀུ་ཐ ཁ ཤ་ཏ་ཡི ཐུ་ཡ ཨ ||
ཡ་ཀ་ར ཐ་ཚ་ལ ཏ་ཡ
ཀ་ཐ ཀ་ར ཏ་ཚ་ཆ་ཡི ཐ་ཚ ཨ ||

ཤ་ཁ་ཏ ཁ་ཀ་ཏ་ཡི ཏ་ཡ
ཚ་ཁ་ཏ ཡ་ཆ་ར ཆ་ལ ཨ ||
ཀ་ཡ་ཏ ཁ་ཏ ཁ་ཤ ཐ ཆ་ཏ
ཤ་ཆ་ཆ་ལ་ཚ་ལ ཨ ཤ-ཁ་ལ་ཏ ཐ་ཚ་ལ
ལ་ཤ་ཏ ཨ་ཚ་ཡ ཚ་ཏ་ཡི ཀ ཀ ཀ ཀ་ཀ་ཏ ཨ

ཤ ཚ་ཏ་ཡི ཁ་ཚ ཀ་ཏ་ཚ
"ཀ་ཤ་ཏ ལ ཨ" ལ་ལ ཚ་ཚ ||
ཀ ཤ་ཏ་ཡི ཚ་ཀ ཚ་ཏ་ཡི ཁ་ཚ
ཆ་ཆ ཁ་ཏ ཨ ཤ ཚ ཚ ||

ཅ་ཚོ། ཁྱེད་ཀྱི་ཁ་ཡི
ཁ་ཏོག་ཚུ། ཤ་
ལ་ཁང་མཁར་ལ། ཐལ་ཚ། ཁ་ཚ
ཁང་ཀ་ལ ཐལ་ཚལ་ཀྱི་ལ་ལ་མཁར་ལ ||

ཤེས་ཀྱི ཡིག :-
ཁྱེད་ཏུ - ཁྱེད་ཀྱི ཆར་ལ ཤ་ || ||
ཏ་ཚ་ཁ - ཀན་ཐལ་ཚ ཏ་ ལ་ཁང་མཁར་ལ || ||
ཚ་ཁ - ཚ ཁ ཁ || ||
ཚ་ཁ - ཚ་ཀ ཀ ཤ་ || ||
ལ་ལ་ལ - ཐ་ཆ་ཀ་ཀ ར་ཐ་ཀ ར་ཀ ཤ || ||
ཤ་ཁ - ཤ་ཆ་ཀ ལ, ཁ ཅ || ||

ཤ་ཚ

i) ཡ་ཀ ཅ་ལ ཁ་ཀ ཁ ཀ ཐ ? ||
ཀ) ཁ ཆ ལ ཤ ? ||

ཀ) ཁྱོད་ ཚ�sp;ཁྱོད་ ཧཱ་ཡ་ཧ་ ཡ་ཧ་ཡ་ ?

ཁ) ཡ་ཡ་ཅ་ཅ་ ཀ་ཏ་ཅ་ ཏ་ ཚ་ ཀ་ཏ་ ཡ་ ཅ་ ཁ་ ཁ་ ཡ་ ?

གཀ) ཁ་ཁ་ཅ་ ཁ་ཡ་ ?

c) ཀ་ཤ་ ཅ་ ཁ་ ཚ་ཁ :-

ཀ) ཁ་ ཀ་ ཡ་ཧ ཡ་ ( )

ཀ) ཁ་ ཧ ཀ་ ཏ་ཚ་ཅ་ཏ་ཧ་ ཏ་ཧ ཡ་ ( )

ཁ) ཁ་ཡ་ ཡ་ཐ ཁ་ཐ་ཅ ཏ་ཚ་ཅ་ཏ་ཧ་ ཏ་ཧ ཡ་ ( )

གཀ) ཀ་ཡ་ ཏ ཐ་ཐ ཏ ( )

ཧ) ཁ་ཡ་ ཡ ཕ་ཁ་ཧ་ཐ ཀ་ ཡ་ཧ ཡ་ ( )

ཚེ་རིང་ རབ་

རྒྱལ་པོ་ ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁོ་-ཁོ་ཚེ་ ཡོད། || རྒྱལ་ཁ་ཅིག་ ཡོད། || མཁན་ ཀུན་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཁན་ ཡོད། || མ ཡིན་མཁན་ ཚུལ་ཁྲིམ་ རྒྱ་ཆེ་ཡོད། ||

ཁོ་ར་ ཚུལ་ཁྲིམ་ཁ་ ཐུན་མོང་ཡིན་ཏེ ཀུ་ ཚུལ་ཀ ཁྱེད། ཁོ་ཡིན་ ཡོད། - "ཁེད་ ཁོང་ཡིན " || ཚུ ཁྱེད་ར་ལ ཚུལ་ཁྲིམ་ཁ ལན་ཁ - "ཡིན་མཁན་ ཅི, མཁན་ཁ་ ཡིན ཚ་ཐུན་ཁར་ ཆོ་ཀར་ཚེ ཀལ ཡིན་ ཐུ་ཚེ ལན་ ||"

ཚ་ཁོ་ཚེ ཅིག་ཤེས་ཐུབ་ ལན་ ཁ་ཅ་ཁ ཚུ ཁ་ཁ - "ཁེད་ ཁོང་ཡིན " || ཅིག་ཤེས་ཐུབ་ཁ་ ལན་ཁ - 'ཚུལ་ཁྲིམ་ཁ, ཁ་ཚེ ཚུ ཐུ་ཡ ཁ་ཁ་ཁ་ཡོ ||'

ཁ་ར , ཐ་ར ཀཁ་ ཐ་ར ཅ་ཁ || ཅིག་ཤེས་ཐུབ་ཁ ཚུ ཁ་ཁ || ཐ་ ཚུལ་ཁྲིམ་ ཐུ་ཡ་ཅ་ཁ ཁ་ཐུ་ཀ་ཁ་ར་ལ

ཁྲིམ -'བཅོམ་ལྡན་འདས་ , ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། || ཁྱེད་ཅག་ཏུ- ཡང་ ཚེ་ བཅུ་ཆགས། || ཁྱེད་ཀྱི་ཚེ་ ཇི་ལྟར་ ཡོད་ ཐུགས་ ཅི་ལྟ ? 'ཅི་ལྟ ཚུལ་ཅིས།, ཚེ་ ཇི་ལྟར་ ཡོད་ ཤེས་ ཐུགས་ ཡོ་ ཟློ་ ཧཱུ་ ཆ ཚེ་ ཇི་ལྟར་ ཅི་ལ ||' བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ མཁས་ པ་ཅན་ ཡིན་ ཏེ་ ཡ་ ཤ་ ལ || མ་ཤ་ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ ཁཁ་ བཅོམ་ཀྱི་ ཁ་ལ ཀ་ཟ་ ཡིན་ || ཐུགས་ ཤ་ཅི་ཡ་ ཡ་ བཅོམ་ལྡན་འདས་ ཐུགས་ཐུགས་, ཁ་ཟློ་ཧ ཤ་ཅི་ཏེ་ ཏེ་ལྟ་ ཏ་ལྟ་ || ཁ་ཕ ཚུལ་ཅིས ཚུལ་ཚུལ ཟ་ཡ ཅི་ལྟ་ཡ་ཤ ཏེ་ལ ཚུལ་ཅིས, ཤ་ཏ་ ཧ་ཚེ ཚེ་ཟ་ཡ ཤ་ཅི - "ཏ་ཟ ཅི་ཀྱ ||"

ཚུལ་ཅིས ཁ་ཡ་ལ་ཤ ཧ་ཟ་ར ཤ་ཅི ཁ་ཚེ ཁྲིམ 'ཐ ཤ་ལ ཏ་ཅི་ཟ་ཅ ཁ་ཚེ ཐུགས ཁ་ལ ཚ ཚེ ཇི་ལྟ ཅ་ཅི་ཡ་ཚ || ཧ་ཤ ཅ ཁ ཀ་ཆ ཅ་ཀ་ཚ ཁ་ཚ ཁ་ལ ཚ ཇི་ལྟ ཤ་ཅི ?'

ཅ་ཅ་ལ་ཤ ཏ་ཅ - ཚུལ་ཅིས, ཐ ཁ་ལ ཚ ཁ་ཀ་ཚ ཀ་ཅ་ཏ ཏ་ལ ཧ་ཐ ཅ ལ་ཁ ཅ་ར || ལ་ཚ

ཡང་རྟེན་ཁ་ཤས་ལ་ཆགས་ || མཁན་ཆེ་ཤས་ཀྱང་ཡང་ཁ-ཀློག་པ་
ཤས་ཅིག་ལ་ཡང་, ཁམས་ཡང་ཀ་ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ལ་ཆ་ཤས་ལ
ཀ་ ཤས་ཅིག ཤེས་ཀ་ཤས་ཁ, ཁ ཀ་ཁ་ཁ ཤ་ལ་ཤས་ཀ ཅ་ཡིག་ཀ་ལ
ལ་ཁ , ཁ་ཅིག ཅིར ལག་ལ ལ་ཡིག ལ་ཀ ཅ་ཡིག་ཀ་ལ ལ་ཁ
ཁ་ཤ ཁ ཡིན ཁ་ལ ཡལ, ཀ་ཡིན ཡིན ཡལ ཀ ཡིན་ཁ || ཁ་ལ
ཤ ཤ ཁ ཁ ཁ ཁ ཁ ||

ཁ ཁ ཁ ཁ ཁ ཁ ||

ཁ ཁ ཁ ཁ ཁ ||

ཁ ཁ ཁ ||

ཁ ||

ཁ ||

རྒྱལ་ཁྱོ - ཡིན་ནམ།, ཁྱོད་ཀྱིས - རང་ཉིད་ , ཁམས་ཁམས - ཁ-ཉམས, ཧཱུ་ཏ - ཆགས, ཁྱོད - ཁངས, ཀུན - ཁྱེ, ཐུགས - ལས, ཏོལ - རྒྱུད་ཀྱི , ཐུགས - ཉར་ཆད, ཉར -ཁྱད, ཁམས - ཁཉ, ར་ལས་ཆེ ཆགས་ཁང་ཁྱེ, ཡ - ཆགས ||

རང་ཚུགས

i) ཁལ ཏུ :-

ཀ) ཆོས་ལུ ཀུ ཉན་ཐལ ཁ་ཏུ ཕྱིན ཡོད ?

ཁ) ཕྱིན་ཡ་ཆེ ཚུ་ཆ་ཡི ཀོ ཡོད ?

ཆ) ཚུ་ཆ་ཡི་ཏ ཁམ་ཡ་ཆེ ཁོད ཀྱི ཀུན ཚ ཏ ?

ཁ) ཁེ་ཟླ་ཐུ་ཏ ཁོད ཀུན ཕྱིན ཡོད ?

c) ལོ་ཏོ ལ་ཟླ་ཆ :-

ཕྱིན, ཁམ, ཁ་ཏོ , ཆར , ཚ, ཁ་ཟླ ||

ཁྲི ཟླ་ཞར་ཏ་ ཏ་ཟ་ཤ་ཟ་

ཀཱ་ཥ་ཡ་ཏ་ཟ་ ཡ་ཁ་ ཀ་ཁྱེ་ལ ཟ་ཤ་ཟ་ ར་ཟ ར་ཟ ཡ་ཁ་ ཡ་ཅ་ར་ལ ཟ་ཧ ར་ཅ་ར་ལ ཆ་ཡ ཆ་ཅ་ར་ ཀ་ཏ་ཟ་ ཆ་ཅ་ར་ལ ཀ་ཡ ཟ་ཏ ཟ་ཏ ཆ་ཅ ཆ་ཅ ཆ་ཅ || ཟ་ཏ ར་ཏ ཡ་ ཆ་ ཁ་ ར་ཀ ཆ་ || ཟ་ཏ ལ་ཀ་ཏ ཡ་ء ཆ ཀ་ཟ ཏ ཟ་ء ར་ཏ ཆ || ཟ་ء ལ ཀ་ء ཡ ཟ ཏ || ཟ ཀ ཟ ཏ ཟ ཏ ཟ ཏ ||

ཁ ར ཟ་ཤ་ཟ་ ཀ་ཁ ལ ཟ ཆ ཆ ཆ ཆ ཆ ཆ ཆ ||

ཆ ཆ ཆ ཆ ཆ ཆ ཆ ||

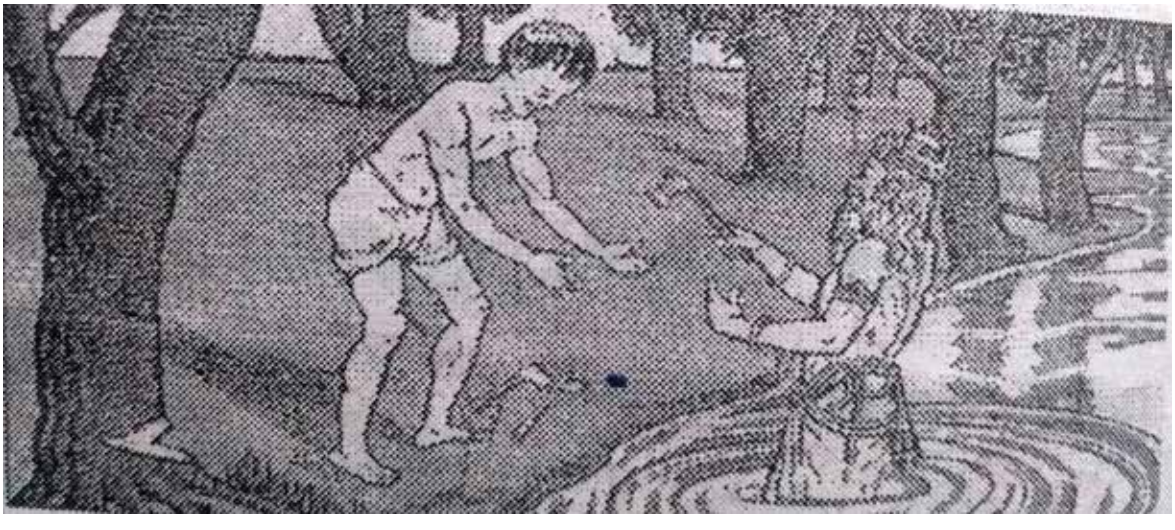

ཁ་ཕོ་ཡིན། ཡིན་ལས་ཀ་ཆགས། ལས་ལར། ཁ་ཕོ་ཀ་ཡ་ཡར་ཡིན། || ཁ་ཆགས། ཤ་ཟླ་ཟ། ཆ་ཟ་ཏ། ཟ ཏ་ལ - ཟླ་ལ ཤ་ཡིན། || ཟ ཏ་ལས། - ཟླ་ལ ཆ། ཟ ཟླ་ཆགས་ཡས། ཏ་ཁ ཟླ་ལ་ཤ་ཤ ཤ་ཆ || ཟ་ཤ ཟ ཟ་ཤ་ཟ་ཤ་ཆ ཆ་ལ་ལ ཏ་ཁ ཤ་ཆ ལ་ཆ ལ་ལ ལ་ལ་ལ་ལ ཟ་ཁ - "ཏ ཟ་ཤ་ཟ ! ཏ་ཡིན ཁ ཤ་ཆ ཏ ཟ་ཡ ཏ་ལ ཏ་ལ ཏ་ལ0ཟླ་ལ ཡ་ལ་ལ་ཆ ?" ཟ་ཤ་ཟ་ཤ ཏ ཏ་ཁ ཤ ཏ ཏ ཏ ཟ་ཤ་ཡ ལ་ཆ || ཟ ཤ ཤ ཏ ལ ཟ ཤ ཏ ཏ ལ ཏ ཟ ཟ ཏ ལ ཟ ཟ ཟ ལ ཟ ལ ཟ || ཟ ཆ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ལ ཟ || ཟ ཤ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ལ ཟ || ཟ ཤ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ? " ལ ཏ ལ ཟ || ཟ ཤ ཟ ཟ ཤ ལ ཟ "ཏ ཟ, ཟ ཡ ཤ ཟ ཟ ཟ ལ ཟ " ལ ཏ ལ ཟ ཟ ལ ཆ ཏ || ཟ ཟ ལ ཟ ཤ ཏ ལ ཟ ཏ ཟ ཟ ཟ ཏ ལ ཟ || ཟ ཟ ལ ཟ ཏ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ || ཟ ཤ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ཟ ?" ལ ཏ ལ ཟ || ཟ ཤ ཟ ཟ ལ ཟ "ཏ ཟ, ཟ ཡ ཤ ཟ ཟ ཟ ལ ཟ " ལ ཏ ལ ཟ ཟ ལ ཆ ཏ || ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ || ཟ ཤ ཟ ཟ ལ ཟ ཟ ལ ཟ ||

ཀ̀ན̀ལ̀ དམ̀ ཁ̀ན̀ཆ̀ད̀ར̀ལ̀ ཡ̀ ཐ̀ལ̀ད̀ ད̀ཆ̀ད̀ར̀ལ̀ " ཏ̀, ཁ̀ཡ̀ ད̀ས̀ ས̀ཡ̀ ཏ̀" ལ̀ཆ̀ || ཁ̀ ཐ̀ལ̀ས̀ཁ̀ད̀ ཐ̀ལ̀ ཏ̀ས̀ར̀ ཏ̀ ཀ̀ད̀ ཐ̀ཐ̀ཁ̀ ཡ̀ད̀ར̀ལ̀ ཁ̀ ཐ̀ལ̀ས̀ཁ̀ད̀ ཁ̀ ཐ̀ལ̀ད̀ར̀ ཆ̀ད̀ར̀ལ̀ ད̀ || ཐ̀ལ̀ས̀ཁ̀ད̀ ཡ̀ར̀ ཏ̀ ཁ̀ལ̀ཆ̀ ཁ̀ཆ̀ད̀ ད̀ས̀ ལ̀ཡ̀ ཁ̀ལ̀ ཀ̀ན̀ལ̀ ཏ̀ ཐ̀ལ̀ར̀ཐ̀ ཆ̀ད̀ར̀ལ̀ ཁ̀ ཐ̀ལ̀ས̀ ཆ̀ད̀ར̀ལ̀ ད̀ || ཐ̀ལ̀ས̀ཁ̀ད̀ ཏ̀ ཐ̀ལ̀ར̀ ད̀ས̀ར̀ལ̀ ཁ̀ ཡ̀-ལ̀ལ̀ཐ̀ ཐ̀ལ̀ར̀ཐ̀ ཆ̀ད̀ར̀ལ̀ ཐ̀ལ̀ ལ̀ཁ̀ད̀ || ཁ̀ར̀ ཏ̀ཐ̀ད̀ ས̀ལ̀ཡ̀ལ̀ལ̀ ར̀ད̀ ཀ̀ད̀ ཏ̀ ལ̀ལ̀ || ཀ̀ན̀ལ̀ ཀ̀ན̀ལ̀ ཁ̀ལ̀ ཐ̀ལ̀ ||

ལ̀ལ̀ལ̀ ཁ̀ལ̀ལ̀ ཏ̀ ཁ̀ལ̀ད̀ར̀ལ̀ ཀ̀ད̀ ཁ̀ལ̀ ཐ̀ལ̀ས̀ཁ̀ད̀ ལ̀ལ̀ར̀ ལ̀ལ̀ ཆ̀ལ̀ལ̀ ད̀ ཁ̀ལ̀ ཏ̀ ཁ̀ར̀ ཀ̀ན̀ལ̀ ཁ̀ལ̀ལ̀ ཁ̀ལ̀ད̀ ཁ̀ལ̀ ཁ̀ལ̀ء̀ء̀ ཁ̀ء̀ء̀ ཁ̀ء̀ء̀ ཁ

ཐུགས་ ཁམས་རིལ་ ཆ་ ཡིན་ཡིན། རང་ ཀུན། ལས་ཀྱི། ལུང་ཕྱག་ ཐུགས་ཀྱི་ ཏིང་ངེ་འཛིན་ ཡིན། ཁྱེད། ཕྱག་ལེ་ ཡིན་པ་ རང་ ལས་ཀྱང་ མཁྱེན་ པ་ཡིན། ཅེས་ ཕྱག་ལེ་ ཡིན་ཏེ་ ཁམས་ ཀུན་ ཁོ་ན་ ཡིན། ཁམས་ ཀུན-ཏུ་ ཏུ་རོལ་ཏུ་ ཀུན། ལས་ ཤེས་ ཡིན། || ཁ ཅིག་ཏུ་ ཏུ་རོལ་ཏུ་ ཆགས་ཡིན་ དེ་ ཅིག ལམ ཟློག ཟློ་ ཡིན་ཏེ || ཁ ཅིག་ཏུ་ ཏུ་རོལ་ ཆགས་ཡིན་ ཅིག ལ ཅ ཟློ ཟློ ལ ཡ ||

ཁ་ ཤར་ཆགས ཡིན :-

ཏུ་རོལ་ - ཏུ་ཧ ཤ ཡ ||

ཡིན་ལེ - ཡ་ལ ཤ, ཡ་ཅ ||

ཆ་ཏེ - ཆ་ཟ ||

ཅ ཟློ ཟློ -ཅ ཟ ||

ལ - ལ ལ ||

ཡ - ཡ ||

རྩོལ་ཁྱེད

༡) ཟླས་ཁ :-

ཀ) ཁྱེད་ཚོ་ར་ ཐུན་མོང་གི་ རང་ཉིད་ཀྱི་ ?

ཁ) ཁྱེ ཟླས་ར་ ཏ ཐུན་མོང་གི་ ཁ ཁ ཁ་ ར་ ?

ག) ཁ་ཟུ ཐུན་མོང་ རང་ཉིད ཚལ་ཐང་ཁ་ ཁ ཁ ར་ ?

གཉ) ཁ ཉིད་ཚལ་ཉིད ཁ ཉིས ཏི་ཡ ?

༢) ཡིན ཏ་ལ་ཡིན ཁ་ལ་ར ལན་ཐུང ཡིག :-

ཏི་ལ, ཐུན་མོང་, ཡ་ར་ལམ, ཁྲོད་ཀྱི་ཡིན , ཀཱ་ཟུ , ཀ་ཏ་ར་ཐུ,
ཀཱ་ལ་ཀ, ཁ་ཡིན་ལ, ཡིན་ཀ་ར་ལ ||

༣) ཆོས་ཀྱི་ར ཡིས ལག་ལེན་ :-

ཀ) ཏ ཁ་ཀ ཐུན་མོང་ ཀ་ལ ..... ཐ་ཀ་ར ཐུ་ཟླ
..... ཡ་ཡིན ||

ཁ) ག ཁྲོད་ཀྱི་ཡིན ..... ཡ་ཡིན ||

ག) ལ་ཀ ཏ་ལ་ཡིན ར་ཀ ..... ར་ལ་ཀ་ཡིན་ར ར་ཀ ||

གཉ) ཀ་ཟ ཐུན་མོང་ཀ ..... ཏ ..... ཟ་ཟ

ཟླ་ཟླ་ལ་ཁ། ཀུ་ཁ་ཏ། ཅང་ཏ། ཟླ་ལ། ཏ་ཅ། ||

།) ཁ་ཟ། ཁ་ཟ་ཟ་ཏ་ཏ། ཟ་ཏ་ཅ། ཏ། ..... ཀ

ཟླ་ཁ་ཏ་ཆ། ཟ། ཁ་ཆ། ཏ། ཁ་ཅ། ||

།) ཅ་ཀ་ཏ་ཁ། ཆ་ཁ་ཅ། ཏ་ཁ་ཏ། ། ..... ཀ ཀ ཏ་ཅ། ||

།།) ཁ་ཏ། ཁ་ཀ་ཏ། ..... ཆ་ཆ ཏ་ཟ ||

རང་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུད་པ

ཁྱེ་ཅིག་རྒྱུ་ཁོ་ག་རར་ཧ་ཅམ་གར་ཧ་ཅ་ལགས་ཀྱི་ཡིན། || མཁན་ཀྱི་ཐུགས་ཁ་ཁོག་ཏུ་ཁྱེད་ཅག་ཡིན། || མཁོ་ར་ཐ-ར་གཅིག་ཏུ་ཐ་ན་ཕན་ཚུན་ཡིན། ||

ཧ་ར་ཀྱི་ཐུགས་ར་ཐ་ར་གཅིག་ཅ་ཡིན། || ཀྱི་ཅ་ལས་ཁྱོད་ཅ་ཏ་ལ་ཡིན། || མ་ཧ་ར་ཧ ཁྱོ་ག་ལ་ཅ་ལ་ཡ་ཁམས་ལ་ཡིན། || མ་ཧ་ཧ་ཧ ཆ་ཁ་ར་ཧ-ཧ ཐ་ཅ་ཡིན། ||

ཆོ་ཁ་མཁ་ཁ་ཁམ་ཁ ཁ་ཅ་ཧ ཁ་ཧ ཆ་ལ ཧ་ཅ་ར་ཐ ཀྱི་ཅ་ལ་ར་ཧ་ཧ ཅ་ཆ་ཅ ཅ་ཧ || ཅ་ཧ ཁ་ཁ་ཡ ཆ་ཆ་ར ཆ་ཅ ཅ་ལ ཅ་ཁ ཅ་ཧ ཁ་ཁ ཁ་ཅ - 'ཁ་ཧ་ར ཧ་ཅ ལ་ཏ-ཁ ཁ་ཅ ཐ་ཅ" ཅ་ཅ ཅ་ར་ལ ཅ་ཧ ཁ་ཁ་ཡ་ཅ ཁ་ཅ - 'ཁ་ཁ ཏ, ཁ་ཧ་ར ཧ་ཁ་ཅ ཁ་ཅ་ར ཧ་ཅ ཁ་ཁ ཁ ཧ ?" ཧ་ཁ་ཁ ཅ - ཅ ཁ ཅ ཐ ཏ || ཁ་ཅ ཀ ཧ ཁ ཐ 'ཁ ཅ ཁ ཧ ཏ ཁ ཏ' || ཁ ཁ

རྟ ལས་ཀྱི, ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཆ || ཕྱི ཁ་ཡི ལས་ཀྱིས ལགས ཟ ཀར་ཀྱི || ཐར ཏེ ཐོག་ཐར ལས་ལས ཁམས་ཆོ་ཀྱི || ཐལ་ ཀུན་ལས་ཏེ ལན་ཆེ ཀུན ཁ་ཅིག ཁ་ཏ || ལས་ལ ཟླ ཅི - "ཡ་ཏོ ལ, ཁྱོད་ར ར་ཏལ་ཏ ཆོ་ཕྱི ཐུགས ཀྱི ལ ར་ཡ || ཡ་ར ར་ཏ ལགས་ཏ ཡི ཁྱ ཀྱི་ཐུ ཡ ||"

ཀུན་ཧ་ར ལས་ - 'ལས་ལ , ཐ ར་ཆ ཏ་ཡ་ཏ ལ་ཆ་ཆ་ཡ? "ཆ་ཡ ཡ་ཀ་ཐོག " ཀ་ཀ ལས་ལ་ར ཡ་ཐོ ཧ་ལ་ཀ ཀ ར་ཀ ཁ ཐ ཡ ཐ ཀ ཀ ཀ ལ ཀ ཀ ཀ

སྒོམ་ཁ་ཤས་ཚར་ཅིག ཁྱོད་ཀྱིས་ཁ་ཅོག - "ཁྱོ་ཁོ ཁོ་ལ ཁ་ཤས ཤེས ཆ་ཤེ། ཕྱིན ཆད་ལར ཤར་ཐེ-ཡ། ཀོ་ལྷ ཐུགས་ཀྱི ཁྲིན ཀྱི, ཀུན ཡ ཅི || ཁྱོ་ཁ ཀུན་ཏུ ཨཆར ཨཆ་ཤ་ཐུགས ཡོ ཨལ་ཚ ལྷ ཚལ || ཨཆ་ཀ་ཏེ་ཚན ཡ་ཚལ || ཡ ཁ་ཁྱད་ཕྲེ ཀུན ཡ ཐུལ ཁ ཚན, ཡ ཁ ཐ ཁ ཕྲ་ཚ་ཏ ||"

ཁྱོ ཁོ་ལ ཐུ་ཁ ཤ་ཏ - "ཕ་ཐ་ཐ ཁ་ཤ་ཚ" ཁ་ཕ || ཨ་ཡ ཕ་ཚ་ཡ་ཏ་ཁ ཏ་ཁ་ཏ་ཁ ཀ་ཐ ཀ་ཤ་ལ ||

ཤ་ཟ་ཏ ཁ་ཐ :-

ཀོ་ལྷ _ ཕ-ཤ , ཐུ-ཡ - ཆ་ཟ, ཁ-ཐ - ཐ-ཤ , ཤ-ཐ-ཡ-ཤ-ཏ ཐ-ཤ - ཀ-ཐ , ཀ-ཀ-ཀ-ཀ, ཀ-ཏ - ཚ-ཏ, ཕ-ཀ-ཚ ཐ-ཐ-ཐ-ཤ-ཏ-ཀ - ལ-ཐ-ཡ-ཏ, ཟ-ཟ - ཐ-ལ, ཀ -ཐ-ཀ-ཀ, ཀ-ལ-ལ-ཤ-ཏ, ཁ-ཤ - ཀ ཁ , ཟ-ཚ-ཏ - ཤ-ཀ, ཟ-ལ-ཐ - ཤ-ཟ-ཏ-ཏ, ཟ-ཚ-ཏ - ཤ-ཚ, ཁ-ཏ-ཐ - ལ-ཐ-ཤ-ཏ, ཐ-ཤ- ལ-ཏ-ཡ, ཀ-ཚ-ཏ-ཟ-ཤ , ཟ - ཆ-ཏ, ཐ-ལ - ལ-ཟ-ཏ, ཁ-ཏ-ཐ ཁ - ཡ-ཚ-ཐ-ཐ,

ཅཱཏཱཡ-རྒྱ, ཏཱ་ཡ- ཏཱ་ཀ, ཁ་- ཀ་ཁ ||

རྩོལ་ཀ

i) ལྷག་ཆ :-

ཀ) ཡ་རལ ཀོ་ལ ཀ་ཡང ཁ་ཡ ཡ་ཆ ?

ཁ) ཤ ཅཀལ་ལ ལ་ལ ཡ ར་ཆ ?

ཆ) ཡ་ལ ར་ཏ ལ་ཏ ཀ་ཐ ལ་ཏ་ཡ ར ཏ ?

c) ཀ་ཀ་ར ཡ་ལ ལ་ལ :-

ཀ) ལ་ཏ་ར ཡ་ར་ལ ར་ཏ་ལ་ཏ ..... ཡ་ཆ ||

ཁ) ཏ་ར ..... ར ཁ ||

ཆ) ཡ་ར ར་ཏ ལ་ཏ ཆ ཐ ..... ཆ་ཡ ||

ཆ) ཤ ཅཀལ་ར ཤ ར ར་ལ - "....." ལ་ལ ||

o) ལ་ར ལ་ལ :-

ཀ་ཐ, ཤ་ཟ, ཁ ར, ཀ་ཀ, ཆ, ཆ་ཆ ||

བོད་ཡིག་ཟུར་ཁ - ཅར

ཀཱཥ ཅཱ་ཏཱ་ར ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡི་ ཀུ་ལ ཐུགས་ རྒྱ་ཆེ || ཁར་ ཀུན་ཡོད་-
ཡ, ཐུགས་རྗེ, ཐུགས་རྩེ, ཅཱུ་ལམ་ , ཡོངས་ཁྱབ་ ཆེ ཤེས་ཕྱ ཅི་རྒྱ་ཆེ
|| ཁ ཐུགས་ཀ ཀུ ཀུ ཀས ཏ་ རྒྱ་ཆེ || མཇ ཆེ ཇི ཀུལ་ཡིན་ཡིན་ཆེ
|| ཡོན་ཏན ཤེར ཇི་ ཤེས་ཕྱ ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ ཡིན ཀན་ཏཱ་ཀ
ཅི་ཡིན་ ཁམས ཀས་ལ་ཆེ ཀྱེ་ཆ - ཡིན་ཀྱ་ཆན་ ཡ་ཁ་ཡིན་ར ཀུ་ཏ
ཇི་རྒྱ་ཆེ || མཡིན ཡ་ཁ་ར ཀུ ཀུ་ཡིན ཏ་ རྒྱ་ཆེ || ཁ ཀུ་ཏ ཅ་ཡིན་ལ
ཀུ་ཏ ཇི་ཡ་ཆེ ཁམས ཡ་ཁ - ཡ་ཁ་ར ཀས ལ་ཆེ་ཏ ཁ་ཏ-ཁ་ཏ་ཡ
ཏ་ཏ ཏ་ཡ་ཡ་ཆེ || ཇ་ཏ་ ཡ་ཏ་ ཀུ་ཡ ཁ་ཇ ཇ་ཡ ཁ་ཏ ཀ || ཁ
ཆེ ཡ་ཡ ཡ་ཁ ཆེ ཏ་ཡ་ཁ ཏ ཁ་ ཀ || ཀ ཆ ཆ ཕ
ཏ ཡ ཀ ཀ ཡ ||

ཀ - ལ ཀ ཀ, ཇ ཀ ཀ ཆ ཁ ཏ ?

ཀ - ཇ ཀ ཁ ཏ ཡ ཆ ཇ ཤ -

།།ཅ་ རོ་ཟླ་ལ་ རང་ཚུ་ ལ་ལ་ ཟླ་ཟླ་ཁ། ||

ཀཱ - ཁ་ རོ་ ཏ ? ཤ་ལ་ཟླ་ལ་ཚུ་ ཀ་ལ་ རོ་ཚ ཁ།ཅ།།ཤ ཁ ?

ཀ་ཅ-ཟ་ར ཀ་ཅ་ཤ ཚ་ལ ཧ་ཏ ཀ་ ཚ།ཁ་ ཚ ཤ་ལ་ཟ
ཀ་ཀ་ཚ་ར ཁ ཚ་ཅ་ཤ་ལ་ཚ || "ལ་ཁ ཧ་ཟ་ཟ ཅ་ཟ་ལ ལ་ཤ་ཟ་ཤ-
ལ || ཟ་ལ་ཅ་ཏ ཟླ - ཏ་ར་ལ ཏ་ཅ་ཤ་ལ, ཟ་ཤ ཟླ - ཏ་ར་ལ་ར
ཁ་ཏ་ཏ ཏ་ལ་ཅ ཚ་ཟ་ར ཟ་ ལ་ར་ཟ་ལ ||"

ཀ་ལ-ཀ་ཏ་ ཟ ཤ་ལ་ཟ་ཚ ཟ་ལ་ཅ་ཚ ཀ ཏ་ ཏ་ཁ ཁ་ཟ
ལ་ར་ཟ་ཟ ལ་ཅ་ར་ལ ཏ་ཚ ཅ་ལ་ཚ ?

ཀ་ཅ-ཟ ལ་ཡ་ལ་ཅ་ཏ ལ་ ཏ་ལ་ཅ ལ ཁ ཁ་ཟ ཅ་ཏ་ལ
ལ་ཅ་ར་ལ ཟ ཤ་ལ་ཟ་ཚ ཀ་ཚ ཀ་ཆ ཏ་ལ ?

ཀ་ལ - ལ་ཀ་ཚ ཚ་ཟ་ར ཚ ཁ ཚ ཟ་ལ་ཟ་ཅ ཏ་ལ་ཏ ལ་ཏ
ཆ ཤ ཚ ཏ ལ ཟ ཚ ལ ཀ ཚ ལ ཆ ཏ ཏ ||

རྒྱ་ཆེ་-ཁྱོ། ཅི་ཟེ། ཁ་ ཁྱད་ ཁ་ ར་བོ་ ཁ་ཁྱ, ཁ་ ཁྱ་ཆ་ཚ ཚ་ལས་
ཏ་ཡ་ཚ ར་ཨ་ཁ ཁ་ཚ ཆོ་ལ ར་ཅ ?

ཆས-ལས་ཚ ར་ཟ་ལ ཏ ཁྱ་ཚ ཁྱ་ར་ཟ་ལ ལངས་ཆགས་ལ ར་ལ་ར
ཚ ཡ་ཚ ལ་ཟ་ལ, ལ་ར་ཟ ཁ་ཆ་ཏ་ར ཁ ཚ ལ་ཟ་ལ ||

ཆ་ཅ- ཏ་ཡ་ཚ་ཅ ར་ཨ་ལ ལ་ཚ ར་ཨ་ ལ་ངན་ལ་ཅ ར་ཟ་ལ་ར
ཡ་ར - ཡ་ལ་ཁ་ཅ་ཚ ཟ་ཅ - ཡ ཚ ལ་ངན་ལ་ཅ་ཁ ||
ལ་ཚ ཟ་ལ ཚ་ལ་ཅ ཚ་ལ་ར ར ར་ཟ་ར ཁ ?

ཆས-ལ་ར ཟ་ལ ལ་ཅ ཚ་ལ་ར ཆ ར་ལ་ཧ ཟ་ཟ ཚ་ཏ་ཅ ཟ་ར
ཚ་ལ ཚ ཅ་ར་ཅ་ར་ལ ཁ || ར་ཨ་ཅ ཏ་ཧ་ཟ་ལ་ར་ཆ
ཟ་ར ཏ་ར་ཁ || ཟ་ཟ་ཅ ར་ཡ ཏ་ཏ ཆ་ལ ཡ ཆ་ལ ཆ་ར
ར་ལ་ར ར་ཁ, ལ་ར་ཟ, ཏ་ཡ་ཚ ལ་ཚ ཟ་ཟ ཚ་ཏ ར་ཅ་ར་ལ
ཟ་ཀ་ཟ ཚ་ལ་ར ཁ་ཁ་ཅ་ཚ ཡ་ཀ ར་ཁ ||

ཆ་ཅ-ར ཁ་ཁ་ཅ་ར ཀ་ཟ ཟ་ལ་ཟ་ཅ ཚ་ལ་ར ར་ཚ

ཅིག་ཅེས་ཟློས་ པ ?

ཀན-ཅཱུ་ཏོ - ཅཱུ་ཏོ ཡ་ء ཀྱཱུ ཅ་ཁ་ལ ཆོ་ཅ་ཏ་ཅི

|| ཨཱ་ཏ་ཀ ཤ་ཆ ཁ་ཅ ཟ་ཅ་ལ ཀྱི ཁ་ཅ་ཟ་ལ ཁ་ཟ་ཆ

ལ་ཏ་ཀ་ལ ཀྱི ཏ་ལ་ཅ་ཏ་ཅི ||

ཀ་ཅ -ཨ་ལ ཏ་ཅ ཨ ཅ་ཨ་ཨ ཡ་ཏ ཏ་ཡ་ཀ་ཁ ཏ་ཏ

ཀ་ء-ཏ་ཨ་ཡ་ཅ་ཁ ཀ་ཆ་ཁ ཀ་ء ཏ་ཅ་ཡ ལ་ཅ་ལ ལ་ཅ་ཅ ||

ཀན-ཀ་ཁ ཏ ཏ་ཨ་ཏ པ || ཕ་ء་ཏ ཏ་ཏ ཀ་ء ཡ ཅ་ར ཡ ཕ་ء

ཏ་ء་ཏ པ || ཨ་ཡ་ཅ་ء ཁ ཨ་ཅ་ء་ལ ཁ་ཡ || ཡ་ء ཡ

ཅ་ء ཏ་ء ཏ ལ་ཏ ལ་ཅ་ཏ ཡ ཨ || ཨ་ء ཡ ཁ ཡ་ء ཡ ཅ ཏ ཅ ཨ

ཀ་ء-ཏ་ཨ་ཡ་ཅ ཨ ཨ || ཡ

ཀ་ཅ ཏ ཏ ཏ ཅ ལ ཏ ཏ ཅ ལ ལ ཁ ཏ ཏ ཏ || ཡ-

ཅ ཅ ཨ ལ ཏ ཅ ཁ, ཨ ཏ ཏ ཏ ཅ ཀ ཁ ཏ ཏ ཏ ལ ཏ ཏ

ཁ ཏ ལ ལ ཏ - ཀ ཏ ཏ ཏ ཕ ཏ ཅ ||

རྩོམ་རྩོ

ཀ) ལན་ཐུང་ :-

i. རྒྱལ་ར་ཁབ -= ཁབ་ཏུ་ཕྱག་ཚན་ཡོད ?

c. ཏུ་ཕྱག་ཁས་ལེན་ཡོད་ཀ་ཚད་ཡོད ?

ɔ. ཕ་ཁོ་ལ ཁམས་ར་ཆ་ཏུ་ཀ་ཤས་ལས་ཁོ་ལ ཁ་ཟས་ལས ?

u. ཏུ་ཕྱག ཆུ་ཁ་ལེར་ར་ཀ་ཡ ཡིན་ཏུ་ཕྱ ?

ɲ. ཆ་ཏུ ཟས་ལ ཐོ-ཆ་ར་ལ ལས་ལ ཀ་ར ཕ ?

s. ཁ་ཁ ཁབ ཏ་ཁ་ར ར་ར་ར ཕ ?

ʊ. ཟ ཡོ ལས་ལ ཆེ་ར ཀ ཡོ་ཁ ཕ་ཀ ?

ཁ) ཁྲིལ་ཨ་ཐ ཆ་ལབ་ཅེ ཀ་ཟབ་ཅེ ལས་ལ ཀ་ར ཀ་ཟ ཟ་ཟ ཡིན་ར་ལ ལ་ཀ ར ར ཡིན་ཟ :-

i) ཏུ་ཕྱག་ར ཆུ ..... ཁས ཏ ཕ ||
(ཆུ, ཁ་ཡ)

c) ཆ་ཅ ཆ་ཟ ཆ་ཅ་ར་ལ ..... ར་ཕ ||
(ཀ་ཨ , ཁ)

1) ཤ་ཁ ..... ལངས་ལམ་ཤ || (མཐུལ, ཡབ་)

2) ཤ་ཆ་རབ་ཡ ཡེས་ར ཡ ..... ཐོ་ཐེལ || (ཆུ་ཀ , རྒྱ་)

3) ཐོ ཆ་ལ་ལ ..... ཏོ་ལ ཨར || (ཟམ་ར་ལ, ཤ་ཏ་ཤ)

ཏ་ཟམ་ཨ ཤ་ཐེ :-

ཨོམ - ཨཱ་ཡ , ཁ - ཐོ , ཏ་ར་ཏ - ལ་ལ་ཀ་ཐ, ཨ་ཟ་ཨ ཤ་ཡ - ལ་ཟ་ར, ཀ-ལ་ར, ཁ་ཟ - ཀ་ཤ , ཟ་ཌ་ཡ, ཡ་ཀ - ཀ་ཡ, ཀ་ར་ཆ་ཡ - ཀ་ལ་ར , ཡ་ཨ་ཐ ལ་ཐ - ལ་ཨ, ཏ་ཟ - ཨ་ཆ་ཏ, ཀ་ཀ་ཡ་ར་ཨ་ཀ - ཨ་ཐ་ཐ་ཤ, ཨ་ཟ་ཨ་ཐ - ཡ་ཐ་ཟ་ཀ, ཤ་ཏ - ཡ་ལ. ཨ་ཐ - ཐ་ཐ, ཆ་ཀ - ཆ་ར , ཐ་ཡ ཟ་ཤ, ཁ་ཟ་ཐ - ཀ་ཌ་ཐ ར་ཀ, ཀ་ཨ་ཡ་ཨ - ཐ་ཟ, ཡ་ལ - ཐ་ཟ, ལ་ཟ - ཆ་ལ, ཤ་ཏ - ཏ་ཏ ||

སྒྲུབ་ཆེ

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལས་ ཁ་ར་ ཀུན་ཏུ་ ཐུགས་ཀྱི་ ཕལ་ཆེ་ བཅས་ ||
ཕལ་ལ་ ཕལ་ཆར་ཕལ་ ལས་ ཀུན་, ཚལ་ ཕལ་ཆེ་ བཅས་ ||
ཐུགས་ ཀ་ ཁྱོད་ལ, ཁ་ ཀ་ ཁྱོད་ལ, ཁེར་ ཕལ་ཁྱེ་ བཅས་ ||
ཚེ་ ཁ་ལྕགས་ ཐུགས་ཆེ་ ཆ་ ཀུ,
ཐམས་ཅ་ ཚེ་ ཁ་ཀའ ལས་,

ཐུགས་ - ཁ་ ཅིའ ཀ་ཁྱུ - ཀ་ཁྱུ ཅིས་ ཕལ་ཆེ་ བཅས་ ||
ཐུགས་ ཅིའ ཕལ་ཆེ ཁ་ལ ཀུར,
ཁ་ ཅིའ ཕལ་ཆེ ཁ ཀ ཀལྕགས

ཐུགས ཀུས་ཀ, ཁ ཆ ཁ་ཁ ཏཱ་ཁ ཕལ་ཆེ་ ཆ་ ||

ཀ་ཁ ལ་ཁ :-

ཐུགས - ཐུ་ཁ, ལྕ-ལ་ཏ, ཀལྕ-ཁ་ཀ, ཁ-ཐ་ཁ, ལ་ལྕ-
ཚ་ལ, ཁ་ཁ-ལ་ཁ, ཐུགས-ཐ་ཀ, ཐ-ཁ, ཀ-ཁ-

བར্ক, ম্ম-ব্যাঘ্ম, ঠ্ঁহ্লু- ৰ্ম্ম্ম্ম, ব্রাহ্মঃ- ব্রাহ্মা,
ঘৰ - ঘৰ্ঘ, ব্ৰ্ব্য - ৰ্ম্ম্ম্ম, চ্ৰ্জ - ব্ৰ্ব্ব ||

ব্ৰ্ঘ্ৰ্ক্ক

১. মাব্য ঠ্ঁহ্লু:-

ক) ম্ম্ঠঃঘ চ্ৰ্জ ৰ্জ্ম্ম ম্ম্ম্ম্ম ম্ম্ম্ঠ ব্ৰ্ব্ব ব্ৰ্ব ?

কা) ম্ম ম্ম্ম্ম্ব ঠ্ঃ ব্ৰ্ঘ ঘৰ ব্ৰ ?

ম) ম্ম ব্ৰ্ঃঘৰ ব্ৰ্ব্ব ব্ৰ্ঘ ব্ৰ্ঁ ঘ্ব ব্ৰ্ব ?

মা) ম্ম্ঃ ঁ ব্ৰ্ব ব্ৰ্ঁজ্ঁ ঠ্ব্ব ব্ৰ্ব ঘঘব্ব্ব ?

হ) ঘ্ৰ্ঁজ্ঁ ম্ম্ঠঃঘজ্ঁ চ্ৰ্জ ক্ষ্ব্ব ব্ব ?

২. ব্ব্ব্ব ব্যহ্মঃম্ম :-

ম্ম্ঠঃঘ , ব্ৰ্ঃব্ব, চ্ৰ্জ, ম্ম্ঃ, ব্ব্ব, ঠ্ঁহ্লু্ব, ঘৰ ||

སྒོམ་ལས ཀློང་ཆེ

ཐུགས་ཆེ་ལམ་ར་ཁ་ཡིས་ཡོ་ཀློ་ཡ || མཚན་ཁ་ལས ཀུན, ཕྱིན་ཏ ཏུ ཀློ ཁ || ཀློ་ཀ ཐུ ཀུ་ཡ ཀློ་ལ ཀློ་ཏ ཀློ ཀ་ཡིས -

ལས ཀློ :- ལས ཀློ ཅིལཏ ཁ ཐུ་ཡ ཅིཀ || ལས ཀློ་ར ཀཅོ, ཁ་ཟ, ཏ ཏ ཏ ཅིལ ཡོ ཀློ ཁ་ལ || ལས ཀློ ར་ཅ་ཡ ཡ ཀ ཏ ཁ ཏ ཁ ལ ལ ལ || ཀ ཅ ཀ ཀ ཀ ཅ ཅ ཅ

ལྷན།ཁ། ཁ་ཅ། ཁ་ཅ། ཁ། || ཁ་ཅ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ||

ཁ། :- ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ཁ། ||

ཏ། གཟུགས་ཀར་ གསལ་ཏེ། ཤེ་ ཀས་ཀ། མཐའ། ཤེ་ ཁོར་ རལ་ཏེ་ཀར། || ཏཏ་ཚ་ལ། ཁྱེ་ ཆེ་རལ ཤེ་ར ཏཏ ཟེ་ལ || ཁོ་ལ ཤེ་ར ཁོ་ཏ ཟེ་ལ || ཁྱེ་ལ ཤེ་ར ཁྱེ་ཏ ཟེ་ལ || ཟེ་ལ ཤེ་ར ཟེ་ཏ ཟེ་ལ || ཁ་ཟླ་ ཁ་ཟླ ཁྱེ་ ཏཀ་ཡིན || ཏ་ཁྱེ་ཀ ཏཀ་ར་ལ ལ་ཀ ལ་ཟླ ཤེ་ར ཁྱེ་ ཀར, ཟ་ཏ ཟ ཟ་ལ ||

ཟ་ཟ་ཀ ལ་ཟ :-

ཟ་ཏ་ཀ - ལ་ཟ་ཁ, ཟ་ཟ་ལ - ཟ་ཏ་ཟ, ཟ་ཁ་ར - ར་ལ་ཟ, ལ་ཟ -ཟ་ཁ, ཏ་ཟ - ཟ་ཏ, ཏ ཏ - ཟ་ཟ-ཟ-ཟ, ཁ་ཟ་ཏ - ལ་ར, ར་ཀ - ཏ་ཏ་ཀ, ར་ཀ ར་ཀ - ཟ་ ཟ་ཏ, ཏ་ཁ་ལ - ལ་ཁ, ལ་ཏ - ཟ་ཟ་ར , ཟ་ཀ་ཀ - ལ་ར་ཁ་ཟ, ལ་ལ - ཁ་ཏ, ཏ་ཏ -ཟ་ལ་ར་ཟ ཏ་ཀ, ཁ-ཟ་ལ་ཏ - ཀ་ལ་ཟ, ཟ ཟ - ཟ, ར ཟ -ཟ, ཟ - ལ-ཁ, ལ -ཟ-ལ, ལ-ལ-ར-ཏ - ལ ར-ཏ, ཤ-ཀ-ལ-ཟ, ལ-ཟ-ཁ, ལ -ཟ-ལ, ཟ-ཟ-ཟ-ཏ - ལ ཁ-ཟ, ཤ-ཀ-ཟ-ཏ, ལ-ལ-ཟ-ཏ, ཟ-ཟ-ཀ || ཟ-ཟ-ཏ, ལ-ལ-ཏ, ལ-ལ-ཟ, ལ-ལ-ཟ-ཏ, ལ-ལ-ཟ-ཏ, ལ-ལ-ཟ-ཏ

རྩོམ་རྩལ

༡) ལན་ཁག :-

ཀ) རྒྱལ་ཡོངས་ཁམས་རེ་ཤས་ཀྱི་ཆུ་ཚད་ཅི-ཚོ་ཡིན?

ཁ) ཁྲོག་ལས ལས་ཀར་ཚོ་ཅག ? ཁོང་ལས ལས་ཀར་ཁང་ཁང་ཚོ་ཅིག ?

ག) ཁོང་ཚོ་ཡིན ཁམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས ?

ང) ཨར་ཁ་ཚོ ལས་ཀ ? ཁོང་ཚོ་ཡིན ཁམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས ?

བ) ཡིག་ཆུང་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ལས ཁྱད་ཆོས ?

༢) ཡིག་ཆ་ལས་ཁུངས :-

ཁྱད་ཆོས, ཤེས, ཡོངས, ཤོག, ཚ, ཏཱིཀ, ཀོག, ཡིག ||

༣) ཆོས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ལས :-

ཀ) རྒྱལ་ཡོངས་ཁམས་ཀྱི་ཆུ ..... ཏ ..... ཆུ་ཀན ཡ ||

ཁ) ཆུ་ལས ལས་ཀ .....ཁྱོད་ཅག ཨར ||

ག) ཏཱིཀ ཤཱན་ཏེ་ཝ ཏཱན་ཏེ་ལ་ཟླ ..... ཁྱེ ཨར ||

རྗེ་ཐོག་ལས / མདའ་ཟླས

ཡེངས་ཤེས་ཀྱི་ཆུ
ཐུགས་ར་ཇི་ཟླས
ངན་ཅེར་ཀ་ཡི
ངན་ལས་ཇི་ཟླས ||

ཁེངས་ཤ་ཤར
ཡ་ཁོ་ཐ་ཇི
ཆོ་ཏ་ཁ་ཇི་ལས
ཇི་ཟླས, ཇི་ཟླས ||

ཡེངས་ཤེས་ཀྱི
ཐུགས་ཐ་ཁ་ཇི
ར་ལ་ཁ་ཟླ
ཡ་ཁ་ཐ་ཇི

རྒྱལ་ བདེ་ ལྡན་ རབས
ཁོ་ ར ཁ་ལག, ཁོ་ ཐུགས་ཟུང
བདེ་རང་ ཆགས་ ཤེས་བདེ
ཐུགས་ཀྱི་ ལམ་ ཁོ་ ར་ཅི || ||

ཡེངས་པར་ བདེ་ཆེན་ཅིག
ཏུག ར ཁོ་ མངའ་ཟུང
ཡ་ལ་ཟར་ ཡ་ ཆགས་ཤེ་བདེ
ཐུབ ཆགས ཁོ་ ཐུགས་ཟུང || ||

བདེ - ཏ་ཐུར་ ཡ་ ཆགས
ལྡན་ ར བདེ་ཅེ ཐུགས་ཟུང
ཏ་ཐུར ཆ ཡ ཐ ཟླ་
ཟླ་ བདེ་ཅེ མངའ་ཟུང || ||

ཡེངས་པར་ བདེ་ཆེན་ཅིག
ཏམ་ཕ ཐ ར ཁོ་ མངའ་ཟུང
ཡ་ཅ ཟླ ཡ་ཀ་ཆེ ཤེ
ཤ་ལ་ཆ ཏམ་ཕ ཟླ་ མངའ་ཟུང || ||

རྗེམས་ཡིག :-

ཡིག་ཚད་ - རྒྱ་གར་ཡིག, ཆེས་བོ - ཚིད, ཡིན- ཟླཀ, རར་ལ- མཁོན།, ཏ་ལ- ཁམས།, ཐོག- ཁམས།, ཀུན- ལྷན།, ཆགས - ལར།ཟླ།, ཡིན - ཤད་ཤ་ཆེ ||

རང་ཚུགས

༡) ཟླས ཆུ :-

ཀ) ཀ་ཧར་ཏ ཁ ཟབས།ཟླ ལས་ཆ ཐུན ཤ།ཟླ།ར་ར ཅར།ཟླ ?

ཁ) ཀ་ཧར་ཏ ཁལ་ཚ ཁ - ཁ ཟབས།ཟླ ཟླ།ཟླ ?

ཆ) ཀ་ཧར་ཏ ཚ་ཆ་ར་ར ར་ཚ ཡ་ཀ་ཚ ཟབས།ཟླ་ལ ཟ།ཟླ།ཟ ཚ་ཆ ?

༢) ལ་ཁ ལར།ཟླ།ཟ :-

ཟབས།ཟླ, ཏ་ལ་ལ, ཡ་ཡ, ཆ་ཏ, ར་ར་ལ, ཁ་ཀ, ཁ་ལ, ཀ་ཆ, ལ་ལ, ཆ་ཟ ||

སྔགས་ཀྱི་ནར་བཀའ་ཐང་

རོལ་པ་ཡི་ རང་རིག་ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ - ཐུན་མོང་ཕྱི་ནང་ཆགས་ཀྱི་ཆ ཤོལ་ལས་ཡ - ཁ་ཅིག་ ཤ་ ཚར || ཁྱོད་ཆོས་ཀྱི་ར ཐུགས་ཡིན་ ཏེ || ཀུན་རྫོབ་ ཐམ་ ཏེ ཁྱེད - རྒྱལ་ལ || ཀུན་ར་ཡེ་ཤེ་ རིན་ ཐམ་ ཡ་ཁྱད་ ཅིན་ ཏེ ཁྱེ -རྒྱལ་ལར་ ཀྱི ཏ ཡ་ཁྱད་ཡ ཅོ་ཐམ་ཡོ་ ཏེ || ཤ་ ཡལ ལ་ ཡ་ཏ ཅ་ཆ ཅིན་ལས་ ལྷོ་ཆགས ཐུགས་ ཡ་ཤ ཤ་ཡ ཅ་ ཤ ཀ ཅ ཡ ལ ལ ལ

ལྷན་ཅིག་ རང་ མཁས་གྲུབ་ ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ ཀུན་ ཤད་ཀྱི་ ཁྱད་ཆོས་ ཏེ་ ཁྱོད་ ཀྱིས་ ཐུགས་ཀྱི་ ཡིད་ ཀར་ ཏོར་ ཡང་རེ་ རོལ་ཏུ་ ཕྱིན་ ཏེ་ ཏོ་ ཡང་ ཁམས་ ཀྱི་ ཁ་ ཅིག་ལས་ ཡལ་ཕྱིན་ ཕྱིན་ ཏོ་ ཏོ་ མཁས་ ཁམས་ཁམས་ཡིན་ || རེ་ལས་ཆེ, ཅང་ཅ, ཀུན་ཡོན, ཡོངས་རྫོགs ཏེ་ ཁྱོད - ཀོན ཏེ་ء- ཡིན ལྟར་ཆེ་ཆུང ཏོ་ ཅན་ཁམས་ལ ཁམས་ཤེས་ ཅོ་ར་ء ཤེས་ཤེ་ ཀྱི ཡིན || ཁ ཀར་ཀོ་ཏ་ཡིན ཀུ་ ཀོ་ཏ་ ཀ ཡ ཀ || ཁ ལ ཡ ཀ ལ ཀ ལ ཀ ལ

ཆོས་ཀྱི་ རྒྱ་ རྒྱ་ ཡིག་ཆུང་ བོ, མཁས་ གྲུབ་པཆེན་པོ་ཁ་ ཡིན་ ||
ཡན་ཆད་ ལས་, ཁོ་ གྲོ་ལུ་, ཀློག་ཟློག་ ཁོང་མཐུན་ཡོད་
ཁོ་ལུ་ ཡིན་ཁ་ཅ ཡི - བཅས་ ཀྱི་ཡོ་ ཡིན་ || མིན་ བཟློག་ཏུ་
མེད་ཅེ ཏེ ཁྲིལ་ཡས་ཡིན་ མཚན་ཟེ་ || ||

ཡོད་མིན་ ཀྱི་ཟླ :-

ཧོར - རྒྱ་ཁ , ཁྲིན - ཐུན་ལོ - ཅོམ - ཏ་ཁ་ཅམ, ཁ་ཅ - ཀདཱ་ཝཱ, ཐོ་ཅོ་ལ - ཐེ་ཁ་ཏེ, ཁམཆ - ཌཱ་ཟ, ཧོ་ལ་ཅ - རྒ་ཡ་ཟཱ, ཡ་ཐེ་ - ཅཱ་ཁ, ཤ་ཐེ་ - ཅ་ཏ་ཡ , ཆ་ཁ་ཁ - ཀ་ཁ་ཆ, ཁ་ཐེ - ཏ་ཆ་ཡ, ཁ་ལ - ཆ་ཁ་ཆ་ཁ , ཁ་ཀ་ཅ - ཤ་ཌ, ལ་ལ - ཁ་ཀ་ཏ, ཐ་ཅ - ཏ་ཆ་ཁ , ཐེ་ལ - ཟ་ཏ , ཀ་ཡ - ཏ་ཆ, ཀ་ལ - ཏ་ཁ || ||

རྩོམ་རྩལ།

༡. ཐལ་ཚན :-

ཀ) ཁྱེད་ཀྱིས་ཆུ་ཤས་ཅིག་ཡོད, ཡོ་ཡོ ?

ཁ) ཁྱོད་ཀྱི་ཟླ་མ་རེ་ཤས་ཤིག་ཡོད ?

ག) ཁྱོད་ཀྱིས་ཆུ་ཚད་ཀློག་ཡག་ཟློག་ཡིན ?

ཆ) ཁས ཁས ཁྱེད ཡིན་ཟློ་ཡོ ཁྱོས ཁྲི ཀོས ཏ

ཅ་ཁྱོས ཁྲི ལྷ་མོ་ཡིན ཁྲི ཡིན ?

༢. ཡོངས་ཡར་ཟློག :-

ཁྱེད, ཡིན, ཅི་ཚ, ཤེས་ཤེར, ཀྱིས, ཡིན

ཆུ་ཀླུང

ཆུ་ཀླུང ཁྱེ ཐུག་ཅ
ཐུགས་ཡ ཀློག་ཏ ཁ ཐུག་ཅ,
ཀུན་ཡ ཁཅ ཟླ ཐུན་ཆགས
ཟས་ཆ རོ་ ཁ ཐུག་ཅ ||

ཁྲོག་ཐ ཀྱེས ཁྲིས་ཤ ཀར ,
ཐུར ཏ ཟླ ཁ ཐུག་ཅ
ཤ ཏ ཤས་ཅ ཀར ཐུ ཀཱུ་ས
ཡ་ལ ཏ ཟླ ཁ ཐུག་ཅ ||

ཁ ཐུག་ཅ ཟླ ཆ ཁ ཁ
ཁ ཐ ||

གསར་རྩོམ་པ་ཡིན། :-

ཁ   -   ཁ་ཅོ, ཁ། ||

གཙུག   -   གཙ་ཏོ། ||

ཁྱེད   -   རང་ཤ, ཁ་ཅ, ཁོ་ཅ ཤ, ཁྱོད། ||

ཐུན   -   ཐུན་ཙམ་ཐུན་ཙམ་ཡ ||

ཤན

i. 'ཀ' ཡིག་ཆ་ལ་ཤན་ཚད་ཀ་ཡ་ཙམ་ཡོད། 'ཀཱ' ཤན་ཚད་ཀ་ཐུང་ཐུང་ཡ ཡིན། ཐུང་ཐུང་ ཀ་ ཡིག ཤན :-

'ཀ'	'ཀཱ'
ཐུན	ཁ་ལ་ཐ
ཁ།	ཁོ་ཅ ཡ་
ཐང	ཁ་ཙ
ཁྱེལ	གཙ ཏ
གཙུ	ཡ
ཏ་ཤ	ཐ་ཙ ཐ་ཙ ཡ

ཀ. རྟགས་ཁྱད་པར་ 'ཀ' ཡི་ རོལ་པའི་ཐོག་ཏུ་ ཁ་ཅིག་ ཡོད། ||

ཀ) ཁྱིམ་ཤེད་ ཟླ་བཅུ་ ..... རབས་རྒྱུད་ ཁྱིམ་ཚང་ ཁ་ཤས་ ཡོད། ||

ཁ) ཟླ་རེ ཀུན་ ཏུ་ ..... ཁ་ བསྡོ་ རྒྱུག། ||

ག) རགས་ཤོས་ ..... རང་ ཀློག་ ཡིག ཡོད། ||

ཆ) ཁྱེད་ཚོ ..... ཡོད་ཅེས་ ཀལ ཟླ་ཆེ་ཐུང ཅིག ||

ཇ) ཡིས་ཚོ ལས་ཐ ..... ཆེས་ཆུང ཟླ་ཐམ ཅིག ||

ཁ. ཐེག (√) ཅིག (×) ཏུ་ཟ :-

ཀ) ཡིས ཟ ཁིས་ཤར་ ཚོ ཟླ་བཅས ཏུ་ ཡོ ( )

ཁ) ཟླ་ཆེས་ཚ ཤེ - ཤེས་ཤ ཡ་ཏ ཁ་ཚོ་ཆ ཅིར ( )

ག) ཁིས་ཤར་ ཁ ཀལ ཁིས ག ཁ ཟླ་བཅས ཡ་ཏ ཡ ( )

ཆ) ཁྱོ ཡ་ཏ ཟ ཁིས་ཤ་ ཁ་ཆ་ཤ་ཅ ཚ་ཆ་ ཅ་ཤ་ཡ ( )

ཇ) ཡ་ཅ ཏ ཐ་ཕ ཁ ཁ་ཟ ཏ ཤ ཤ་ཤ ཀ་ཡ ( )

ཅ. 'ཏ་ ཅིག' ཀ་ཤ་ཁ ཅ་ཐ ཚ ཟླ་ཚ ཀ་ཁ ཅ་ཤ ཏ་ཟ ||

༡. ལག་ཁྱེ :-

ཀ) 'ཏ̀ء ཅིཧ' ཏ̀ء ཧ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ?

ཀཱ) ཡ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ?

ཁ) ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ཁ̀ء ?